

que ens són narrats, per la qual cosa en els seus contes la cadena de transmissió sempre és evident i visible i l'autor no vol esborrar-hi la traça del narrador. En definitiva, el temps de les grans novel·les era el XIX, però a la dècada dels 80 del XX ja no és el gènere més apropiat perquè no ens podem basar en una història única amb sentit: només podem observar el món sense més ambició que documentar-lo en trossets petits que acabin constituint un gran conglomerat.

En resum, van ser dues sessions molt productives i en les quals la participació i implicació del públic assistent va ser imprescindible a l'hora d'enriquir les aportacions dels experts amb preguntes, observacions i matisos de tota mena. Aquí és on rau un cop més l'èxit d'unes jornades que, des de la primera edició, volen transcendir les parets universitàries i arribar a la societat no només en forma de didàctica de la literatura, vehiculada a través dels professors de secundària i universitat, sinó també de divulgació científica.

Andratx BADIA ESCOLÀ

«Ortodoxos i dissidents en temps de Ramon Llull»: vuitena edició de l'Aula Lulliana de Barcelona (9 i 10 de maig de 2014). — Les tensions per qüestions de tipus espiritual van tenir un pes important en el context històric en què Ramon Llull va desenvolupar la seva activitat. La polarització es va produir entre dos sectors prou definits. D'una banda, les autoritats eclesiaístiques posseïdores del poder espiritual, i, en bona part, del temporal; de l'altra, determinats sectors laics i alguns religiosos de base que aspiraven a tenir un major protagonisme en la pròpia espiritualitat i assumir com a propi el model dels evangelis. Les manifestacions d'heterodòxia, tot i aquesta oposició, no van constituir cap moviment unitari ni cohesionat, sinó tot al contrari, ja que van adoptar formes i actituds molt diverses, de vegades fins i tot divergents entre si.

Les VIII Jornades Acadèmiques Interdisciplinàries de l'Aula Lulliana de Barcelona, celebrades els dies 9 i 10 de maig de 2014 amb el títol «Ortodoxos i dissidents en temps de Ramon Llull», es van centrar en diverses formes d'heterodòxia desenvolupades vers el pas del segle XIII al XIV. Les quatre conferències que s'hi van pronunciar van analitzar quatre personatges vinculats, amb grau divers, als moviments heterodoxos: el metge Arnau de Vilanova, la mística francesa Marguerite Porete, Jacques de Molay, darrer gran mestre del Temple, i el mateix Ramon Llull.

Jaume Mensa va obrir les Jornades amb la intervenció «Arnau de Vilanova i el *ver cristianisme*: heterodòxia o radicalitat cristiana?». Hi va comentar el contingut i les circumstàncies en què es va promulgar a Tarragona l'any 1316, poc després de la mort del mestre, la sentència condemnatòria dels seus escrits. La interpretació negativa de determinades tesis presents als textos d'Arnau, que sovint no suporten una confrontació directa amb aquests mateixos escrits, va generar greus suspicacions envers l'autor. I va contribuir decisivament a dificultar la difusió de les seves propostes reformadores, entre les quals molt especialment el concepte de *ver cristianisme*, amb el qual propugnava un retorn als valors genuïnament evangèlics.

La segona intervenció, «Martiri della mística: Margherita Porete, imputata alla corte di Ragione per aver fatto di *vouloir et amour martire*», va anar a càrrec de Maria Alessandra Soletti. La professora de la Universitat de Siena va relatar el cas de Marguerite Porete, condemnada per haver escrit el *Miroir des simples âmes*. Ho va fer, a més, en la seva llengua vulgar, el francès. Es tenen poques notícies de Marguerite, més enllà del que se'n diu al procés que la va dur a la foguera —en el qual, per cert, es va negar a fer cap mena de declaració. Això no va impedir que la seva obra tingués una difusió prou àmplia, i que se'n hagin conservat diversos manuscrits, inclosa una versió llatina que ella mateixa va fer traduir. Les possibles vinculacions de Porete amb Llull són per ara desconegudes, per bé que el beat era a París l'estiu de 1310, quan ella va ser executada. Tampoc no és sobrer esmentar que al ms. Laud. Lat. 46 de la Bodleian Library d'Oxford, en què es conserva una còpia

de la *Disputatio super aliquibus dubiis quaestionibus Sententiarum Magistri Petri Lombardi* de Llull, hi ha també, precisament al verso del darrer foli del text lull·lià, l'íncipit del *Speculum animarum simplicium*.

Joan Foguet i Carme Plaza van parlar de «Jacques de Molay i els darrers anys de l'orde del Temple». Entre l'hospitalitat que, l'any 1301, el mestre templer va dispensar a Llull a Limassol, a Xipre, i la seva mort a la foguera el 1314, a París, les circumstàncies havien canviat radicalment. S'havien multiplicat les crítiques i acusacions contra el Temple, Molay s'havia negat a propiciar la unió dels ordes militars, Felip el Bell havia iniciat el 1307 el procés contra els templers, i quatre anys més tard havien estat condemnats al Concili de Vienne. Entre tots aquests esdeveniments, l'actitud de Llull va ser fluctuant. Així, mentre que al *Liber de fine* (1305) els mostrava una certa simpatia, al *De acquisitione Terrae Sanctae* (1309) ja n'assumia la culpabilitat.

Finalment, Josep Amengual va reflexionar sobre «L'ortodòxia i l'heterodòxia de Ramon Llull». Hi va insistir en la professió de fidelitat constant del beat envers l'Església catòlica. Aquesta ortodòxia no es contradiu amb els seus contactes amb reformadors, alguns dels quals suspectes d'heterodòxia. Entre aquests, va esmentar l'Orde dels Apòstols, que Llull va acabar blasmant per hipòcrites; els beguins i alguns dels descendents de Jaume II de Mallorca, especialment l'infant Felip; la reina Sança de Nàpols i l'espiritual Angelo Clareno. Després d'analitzar les propostes reformadores que Ramon Llull va incloure al *Llibre de contemplació*, Amengual va concloure que la reforma que proposava, encarada vers la pau universal, mostrava un abast molt superior a les d'altres reformadors, més centrats en les crítiques a l'Església.

També va ser en el marc de l'Aula lull·liana que es van presentar els tres darrers volums de la NEORL (Nova Edició de les Obres de Ramon Llull). I, aprofitant l'avinentsa, es va estrenar la peça musical *Na Renard, vuit miniatures sobre el Llibre de les bèsties*, de Ximo Tarín Micó, composta per a l'ocasió amb l'objectiu d'il·lustrar els passatges de l'obra llegits pels editors.

Joan SANTANACH I SUÑOL
Universitat de Barcelona

Homenatge a Lídia Pons i Griera i Joaquim Rafel i Fontanals arran de la seva jubilació (15 de maig de 2014). — El passat 15 de maig de 2014 va tenir lloc a l'aula Capella de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona l'acte acadèmic d'homenatge als professors Lídia Pons i Griera i Joaquim Rafel i Fontanals arran de la seva jubilació al final del curs 2013-2014.

Organitzat des del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona, amb la col·laboració del grup de recerca «Llengua i Publicitat», l'acte va comptar amb les intervencions de tres ponents convidats, Joan Martí i Castell (membre de la Secció Filològica de l'IEC i catedràtic emèrit de la URV de Tarragona), Joan Veny (membre de la Secció Filològica de l'IEC i catedràtic emèrit de la UB), Isidor Marí (president de la Secció Filològica de l'IEC), Maria-Rosa Lloret (directora del Departament de Filologia Catalana) i Teresa Español (vicedegana de la Facultat de Filologia), a més del parlament d'Andreu Bosch i Rodoreda, en nom de la comissió organitzadora (formada també per Montserrat Adam Aulinas i Josefina Carrera-Sabaté, tots professors del Departament de Filologia Catalana). Els interludis musicals de l'acte van ser interpretats pel grup instrumental *Ventvolguts* i la clarinetista Marina Garcia de Mateo Soronellas (estudiant del Departament de Filologia Catalana i membre de l'orquestra de la Universitat de Barcelona), que van delectar el públic amb l'Adagio del concert per a clarinet i orquestra de W. A. Mozart en La major; i Berta Lunes (veu) i Marina Miralles (piano), presentades per Héctor Mellinas, tots estudiants del Departament de Filologia Catalana de la UB, que van fer les delícies de tots els assistents amb l'excel·lent interpretació de «Un núvol blanc», de Luífs Llach i «Plomes de paraules», un text original en italià